

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra ANDRÆ

Citation: Topsøe, Vilhelm: "Udvalgte Skrifter", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, udg. af VILH. ANDERSEN ; HELGE TOPSØE-JENSEN , 1923, s. 346. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-topsoe01-shoot-idm140237635821344/facsimile.pdf> (tilgået 22. juni 2021)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

rent Udvortes fra sin lille, magre Nabo med det skarpt-skaarne Ydre, der iøvrigt noget minder om *Windthorst*, med hvem Andræ ogsaa som Taler kan have Lighedspunkter.

Til at være et flittig mødende Medlem indskrænker Andræ som bekendt i Reglen sin Virksomhed. Han vilde ikke overtage Pladsen som Formand i Landstinget, som man gjerne vilde sætte ham paa, da *M. P. Bruun* vilde trække sig tilbage; Andræ henviste i sit Afslag til den noget isolerede Stilling, han befandt sig i ligeoverfor Tinget, en Betragtning, som man næppe kan nægte var korrekt, thi det er ganske vist en naturlig Forudsætning, at Tingets Hjerte slaar i Formandens Bryst.

I de almindelige Forhandlinger tager Andræ næsten aldrig Del; kun naar det er en Sag, som paa en eller anden Maade berører hans Fag eller Specialinteresse, kan han gjøre nogle Bemærkninger; han har ikke heller Ord for at spille nogen Rolle i Tingets private Forhandlinger. Man mærker kun til ham derved, at han ved enkelte Lejligheder holder en stor og udmærket Tale, der hører til det Ypperligste, vort parlamentariske Liv frembringer.

Andræ, som har staaet vor elegante æsthetiske Periodes Centre nær, og som selv besidder en sjældent fin og omfattende Dannelse, brillerer i Konversation og er en Mester i den sjældne, nu næsten uddøende Kunst, at kunne fortælle. Han er tillige en stor Taler; som man veed, følges disse Egenskaber ikke sjældent ad. Andræ beholder som Taler noget af den Konverserende. Han er ikke stiv, højtidelig, deklamatorisk, ikke Spor deraf, men livlig, smidig, vittig, og under dette glatte Ydre ligger en jernfast Udvikling. Han er en Polcmiker af første Rang, ja, er væsentlig kritisk og polemisk anlagt i Debatten. Det er hans Glæde at gjøre rent Bord omkring sig. Men paa den ryddede Tomte bygger han altfor ofte et skjønt Palads, som blot har den Mangel, at der ingen Indgang er, eller han opfører en slank Søjle med Plads kun for en *Simon Stylites*: skjæve Taarne bygger han derimod ikke.

Man kan være ganske uenig med Andræ i hans Udgangspunkt og derfor ogsaa i hans Resultat. Altid maa man dog indrømme, at hans Taler ikke blot ere rhetoriske Prydelser

for Landstingets Forhandlinger, men ved deres originale Indhold og nye Synsmaader givte Forhandlingerne forøget Liv og Spændkraft.

Andræs Bane som aktiv Politiker var kort, men brillant. Den unge Mand, der havde henledet Opmærksomheden paa sig som en af de Fremragende af det Sæt nye Mænd, som de nye politiske Ideer kaldte frem, forøgede hurtig sine Laurbær. Officieren paa Folketingets Formandsæde blev en Formand, som en pur ung Forsamling vanskelig ser Magen til, skarp, klar, med Sansen for det Formelle haarfint udviklet, fast i sit Tag og dengang i virkelig Overensstemmelse med den Forsamling, han styrede: Andræ hørte til de Liberales venstre Fløj, stod sig godt med Bondevennerne og blev — hvilken paradisisk Uskyldstilstand — i sin Tid beskyttet af *Balthasar Christensen*. Det blev vel ikke til Noget imellem Andræ og Bondevennerne, men han var dog i hine Tider, især efter sin Afskedigelse i 1854, i Besiddelse af en ikke ringe Popularitet af den jævne, simple, ukultiverede Art, som han nu sikkert ser ned paa med udviklet, skeptisk Ringeagt. Han blev Medlem af det Kabinet, som med *P. G. Bangs* Signatur den 12te December 1854 afløste Januarministeriet. De ledende Kræfter i dette vare, foruden ham, *Hall* og *Scheele*, og medens *Scheele* antoges at være Gjenstand for særlig Velvillie hos Kongen personlig, hos *Grevinde Danner*, hvis Rolle dengang var bekjendt, og den Kreds, der agerede om og ved hende, saa repræsenterede *Hall* og Andræ Rigsdagens Velvillie.

Andræs Rolle var betydelig; han trak en stor Del af Læseset ved Ordningen af Fællesforfatningen. Han var den, der havde at forhandle paa Regeringens Vegne med det foreløbige Rigsraad, og hans Forhandlinger kronedes i Juli 1855 med Held; med 18 Stemmer mod 2 gav det efter Frd. 26de Juli 1854 eksisterende Rigsraad sit Samtykke til en ny Fællesforfatning; af de To, som stemte imod, var den Ene *Tscherning*, den Anden et af Ridderskabets Medlemmer, som *Tscherning* nok havde faaet trukket med, nærmest af et Slags Skjønhedshensyn for at faa en Dansk og en Tysk i Oppositionen. Det var virkelig en Triumf for en ung Minister ligeoverfor denne vistnok ligesaa vanskelige som fornemme